

Werkessie SDG4-mondiaal

Investeren in leerkrachten wereldwijd = investeren in álle SDG's

Dinsdag 25 september 2018 | SDG Action Day | KIT, Amsterdam

Verslag

SDG4: “Zorg vóór 2030 voor gelijkwaardig en goed onderwijs voor iedereen, geen enkele groep uitgesloten. En zorg voor voldoende mogelijkheden om ook later in het leven onderwijs te volgen”

SDG Action Day 2018

“Iedereen kan bijdragen aan het behalen van de Sustainable Development Goals in 2030! De SDG's zijn 17 werelddoelen voor positieve verandering om samen de grootste uitdagingen van deze tijd het hoofd te bieden. Dat klinkt groot en ver weg, maar begint juist dichtbij: met ideeën en initiatieven van mensen”. Met dit uitgangspunt nodigden het SDG Charter, KIT/SDG-House, Gemeente Amsterdam en NCDO iedereen die met de SDG's aan de slag wil, uit voor een gezamenlijke Action Day. Bijna 500 mensen bleken op zoek naar samenwerkingspartners, praktische tools of inspirerende ideeën en konden daarvoor terecht bij de werksessies rond de 17 SDG's. In elke sessie werd gewerkt aan drie ideeën voor de SDG Routekaart: wat zijn de drie belangrijkste, concrete stappen die we kunnen zetten om deze SDG te behalen? De meest veelbelovende stappen zullen in december worden aangeboden aan minister Kaag.

Werkessie SDG4-mondiaal

Met de ondertekening van de SDG's heeft Nederland zich ertoe verplicht te werken aan het behalen van de doelen. Niet alleen in eigen land, maar ook wereldwijd. Wat kunnen we vanuit Nederland bijdragen aan SDG4 internationaal? Opdat wereldwijd meer mensen toegang hebben tot goed onderwijs?

Onderwijs is een onmisbare bouwsteen voor het bereiken van alle SDG's. Of het nu om voedsel, duurzaamheid, gezondheidszorg of vrede en veiligheid gaat: onderwijs speelt altijd een rol. Investeren in onderwijs is dus meteen investeren in alle andere SDG's.

Veel mensen en organisaties in Nederland zetten zich al in voor het verbeteren van toegang en kwaliteit van onderwijs in het Zuiden. Met kennis, goederen en diensten, met geld en met solidariteit. Maar zijn alle vormen van hulp even effectief en langdurig? Bieden we hulp die echt gevraagd en gewenst is, of denken we meer vanuit ons eigenbelang? Passen onze oplossingen wel in een andere maatschappelijke en culturele context? Zijn er plekken waar onze hulp zoden aan de dijk zou zetten maar die we nu over het hoofd zien? En in hoeverre sluiten onze initiatieven aan op de SDG4-doelen?

Iedereen die met onderwijs te maken heeft gehad, weet uit ervaring: goed onderwijs staat of valt met de leerkracht. Daarom spitste GCE-NL de werksessie over SDG4-mondiaal toe op leerkrachten in het Zuiden: hoe kunnen we vanuit Nederland leerkrachten in het Zuiden ondersteunen bij het bieden van goed onderwijs op een manier die (a) vraaggestuurd, (b) effectief en (c) duurzaam is?

Deze vraag trok een onverwacht groot aantal deelnemers. Na een korte kennismaking konden zij in gesprek met experts vanuit verschillende achtergronden: kennisinstellingen (Armand Gaikema, Nuffic), overheid (Cornelius Hacking, Ministerie van Buitenlands Zaken), wetenschap (Marielle le Mat, Universiteit van Amsterdam), de private sector (Peter Arensman, BAS Consultancy), ontwikkelingsorganisaties (Riekje Camara, Save the Children) en onderwijsbonden (Trudy Kerperien, Algemene Onderwijsbond). Onder leiding van Jelmer Evers van Education International, de internationale koepel van onderwijsvakbonden, bespraken we de uitkomsten.

(a) Bevorder de status van leerkrachten in het Zuiden (arbeidsomstandigheden, arbeidsrechten, salaris, opleidingen) en sluit daarbij aan op plaatselijke onderwijsvakbonden

Afgezien van de persoonlijke betrokkenheid bij het vak, hebben leerkrachten een aantal dingen nodig om hun werk goed te kunnen doen, zoals een goede opleiding, voldoende faciliteiten, een adequaat salaris en ondersteunende arbeidsomstandigheden. Dat brengt andere partijen in beeld: de lerarenopleidingen, om goede opleidingen aan te bieden. Het schoolmanagement, om zorg te dragen voor passende leermiddelen en een gezonde en veilige leeromgeving. De overheid, om met wetgeving, financiën en toezicht de kwaliteit van leerkrachten te waarborgen. Bedrijven, om deugdelijke lesmaterialen en voorzieningen te leveren. En lagere overheden, gemeenschappen, ouders en de leerlingen zelf, om bij te dragen aan een goed schoolklimaat. Waar het mis dreigt te gaan of zich al misstanden voordoen, spelen met name onderwijsvakbonden een belangrijke rol. Zij weten als geen ander welke met problemen leerkrachten precies te maken hebben. Toch merken onderwijsbonden dat Nederlandse organisaties die zich willen inzetten voor het ondersteunen van leerkrachten in het Zuiden, dat er vaak geen contact is met de plaatselijke onderwijsvakbonden.

Een overzicht van vakbonden die zijn aangesloten bij de internationale koepel Education International is hier te vinden: <https://worldsofeducation.org/en/country-profile>

Een andere ingang zijn de nationale coalities van de Global Campaign for Education coalities: een onderwijsbond maakt namelijk altijd deel uit van de coalitie.

(b) Stimuleer uitwisseling van kennis en expertise en faciliteer netwerken die dit al doen

Bij veel Nederlandse initiatieven die willen bijdragen aan het verbeteren van het onderwijs in het Zuiden, speelt uitwisseling van kennis en expertise een rol. Maar soms blijft dat beperkt tot eenrichtingverkeer, bedoeld of onbedoeld gekleurd door de ongelijkwaardigheid tussen hulpgever en hulpontvanger. Adviezen die bedacht zijn door de Nederlandse organisatie en niet passen in de plaatselijke context zullen echter niet aanslaan: ze zijn dus niet effectief en evenmin duurzaam. Werk daarom aan een langdurige, meerjarige relatie waarin je elkaar goed kunt leren kennen en vertrouwen, heb een luisterend oor, en woon en werk tussen je plaatselijke collega's, tegen een lokale vergoeding.

Overigens is lang niet in alle gevallen een Nederlandse organisatie de meest geschikte gesprekspartner, wisten de onderwijsbonden. Leerkrachten in het Zuiden en hun organisaties zijn vaak meer geïnteresseerd in een uitwisseling met collega's die in vergelijkbare omstandigheden zitten. Daarnaast bestaan al veel netwerken en kennisinstellingen die uitwisseling van kennis en expertise mogelijk

maken, maar niet altijd goed bekend of toegankelijk zijn. Vanuit Nederland kunnen we bijdragen aan het ondersteunen van dergelijke uitwisselingen. Niet alleen Noord-Zuid, maar ook Zuid-Noord en Zuid-Zuid.

(c) Bied technische ondersteuning bij het ontwikkelen en uitvoeren van onderwijssectorplannen

Van alle partijen die betrokken zijn bij (het verbeteren van) onderwijs spelen nationale overheden de belangrijkste rol. Maar overheden in het Zuiden hebben daar niet altijd de middelen, expertise en capaciteit voor, of stellen andere prioriteiten. Veel lageinkomenslanden komen geld tekort voor een degelijk onderwijssysteem, zelfs al investeren ze zelf maximaal. Zij kunnen aankloppen bij het Global Partnership for Education, het multilaterale fonds voor onderwijs. Nederland was een van de medeoprichters en is na enkele jaren afwezigheid sinds dit jaar weer terug: minister Kaag zegde onlangs een nieuwe bijdrage toe voor de komende vijf jaar.

Het GPE ondersteunt landen in het Zuiden bij het ontwikkelen van een sterke onderwijssector opdat alle kinderen toegang hebben tot goed onderwijs, en doet dat in nauwe aansluiting op de SDG-agenda. Daartoe brengt het GPE alle nationale partijen die betrokken zijn bij het onderwijs samen in Local Education Groups (LEGs). De LEGs nemen deel aan alle fasen van het ontwikkelen van de onderwijssectorplannen, van analyse tot evaluatie. Bij het beoordelen van een aanvraag tot steun bij het GPE is instemming van alle LEG-deelnemers een vereiste. En waar het maatschappelijk middenveld daarvoor niet krachtig genoeg georganiseerd is, heeft het GPE fondsen om die capaciteit te ontwikkelen.

Kortom, de onderwijssectorplannen die worden ondersteund door het GPE, zijn vraaggestuurd, breed gedragen, effectief en duurzaam, en sluiten aan op de SDG-agenda. Ze kunnen dus als uitstekend uitgangspunt dienen voor Nederlandse initiatieven. Een samenvatting van de landenplannen is hier te vinden: <https://www.globalpartnership.org/about-us/developing-countries>